

Utváření novodobého českého národa

Mánesova kalendářní deska Staroměstského orloje

hodina dějepisu pro žáky 8. třídy ZŠ

Roku 1864 získal malíř Josef Mánes (1820-1871) zakázku na vytvoření nové kalendářní desky pro pražský Staroměstský orloj.

Josef Mánes chtěl vyobrazit co nejpřesněji slovanské kořeny našeho národa. Byl přesvědčený, že stopy dávných časů nalezne v motivech českých lidových krojů a také v archeologických nálezech. Ovšem archeologie jako vědecký obor v 19. století teprve vznikala a docházelo proto poměrně často k omylům.

Úkol č. 1

Prohlédni si kresbu Josefa Mánesa Zavraždění sv. Václava (tento motiv na kalendářní desce nenajdeš, byl určen pro jiné veřejné dílo). **Které archeologické nálezy Josef Mánes zřejmě využil jako inspiraci pro svou kresbu? Spoj je s motivy na kresbě:**

Josef Mánes, Zavraždění sv. Václava
MMP, inv. č. 81

Hrot kopí, kultura knovízská,
mladší doba bronzová (1300–920 př. n. l.)
MMP, inv. č. 81

Nákončí, raný středověk
(650–1250 n. l.)
MMP, inv. č. AH000744

Kaptorga, doba hradištní
(650–1250 n. l.)
MMP, inv. č. A0160332/001

Náramek, doba laténská
(450 př. n. l. – 0)
MMP, inv. č. A0097027

Úkol č. 2

Napiš, kterými nálezy z těch, co vidíš na tomto pracovním listě, by ses nechal/a inspirovat ty, pokud bys chtěl/a znázornit naše slovanské/české předky. Svůj výběr zdůvodni:

.....

.....

Kalendářní deska se skládá z 24 terčů (kruhů). 12 velkých terčů symbolizuje měsíce roku a 12 menších terčů tvoří znamení zvěrokruhu. Pro znázornění měsíců v roce zvolil Josef Mánes venkovské motivy z minulosti naší vlasti.

Úkol č. 3

Prohlédni si tři terče z Mánesova orloje a přečti si přiložený úryvek. **Napiš, co podle tebe spojuje obrazy na orloji s literární ukázkou.**

Lnutí k přírodě, láska k rodině, obětavá láska k vlasti a zbožnost jsou hlavní živlové básní a pověstí slovanských.” (VOCEL, Jan Erazim. *Pravěk země české. Praha, 1868. S. 330.*)

Úkol č. 4

Vyber charakteristiku (nehodící se škrtni), která dle tvého mínění nejlépe vystihuje to, jak výjevy na kalendářní desce zobrazují život našich předků. Svůj názor vysvětli:

Obrazy jsou REALISTICKÉ – IDEALISTICKÉ, protože

Úkol na závěr

Zaškrtni svoji odpověď a dokonči větu:

Obrazy na kalendářní desce se mi LÍBÍ – NELÍBÍ, protože